

Petőfi Sándor

DZIKI KWIAT

Czego szczekacie, podłe psy?
O co ten wściekły wrzask i wycie?
Taki wam w gardziel cisnę gnat,
Że się nim, łotry, udławicie!
Gdy kto mimozy szukać rad,
W cieplarni znajdzie je. Ostrzegam:
Ja jestem dziki, bujny kwiat
Żywiołu nieokiełznanego!

Rytmów poezji, wiersza praw
Nie wbiła we mnie różga szkolna.
Przepisów - od najmłodszych lat
Nie uznawała dusza wolna.
Pędziłem w świat pod szumny wiatr,
Gwiżdżąc i kpiąc z belferskich reguł.
Ja jestem dziki, bujny kwiat
Żywiołu nieokiełznanego!

Nie dla was kwitnę, durnie, kpy,
Wymoczki skisłe z niestrawności.
Aromat mój przyprawia was
O zawrót głowy i o mdłości,
Lecz zdrowszy, prosty lud, mój brat,
Ten cieszy się z rozkwitu mego!
Ja jestem dziki, bujny kwiat
Żywiołu nieokiełznanego!

Dajcież mi święty pokój raz,
Na nic te wrzaski opętane.
Daremny trud, zapewniam was,
Już lepiej rzucać groch o ścianę.
A kto by dalej szukał zwad,
Niech... w garść mnie chwyci! Lecz ostrzegam:
Kolczasty jestem, dziki kwiat
Żywiołu nieokiełznanego!

WOLNOŚĆ I MIŁOŚĆ

Wolność, miłość - przysięgnę
Jednako mi niezbędne.
Ja za miłość jestem gotów
Oddać żywot.
Ja za wolność jestem gotów
Oddać miłość.

JA CHCĘ BYĆ DRZEWEM

Ja chcę być drzewem, jeśliś ty kwitnieniem;
Jeśliś ty rosą, niech ja będę kwiecie;
A chcę być rosą, jeśliś ty promieniem,
Byle być z tobą złączony na świecie.

Jeśliś ty nieba błękitną głębiną,
Ja chcę jak gwiazda zapaść w te odmęty;
Lecz jeśliś czarnym piekłem jest, dziewczyno,
To ja dla ciebie pragnę być przeklęty!

MIŁA, BRĄZOWE OCZY TWOJE

Miła, brązowe oczy twoje
W mej duszy, w oczach mych jaśnieją!
W życiu doczesnym i niebiańskim
Jesteś jedyną mą nadzieją.
Jeśli jedyną mą nadzieję
Okrutny wicher jak sen zmiecie,
Nigdy szczęśliwy już nie będę
Ni na tym, ni na tamtym świecie!

Dziś nad jeziorem stoję, obok
Wierzby, co płacze po cichutku.
Żałosne miejsce! To sąsiedztwo
Pasuje do mojego smutku.
Patrzę na wierzby zapłakanej
Gałęzie zwisające w głuszy,
Jakby skrzydłami były mojej
Zgorzkniałej beznadziejnie duszy.

Ptak już odleciał do wyraju
Z jesiennej zwiędłej okolicy.
Ach, gdybym ja się mógł oderwać
Od ziemi, smutnej mej siostrzycy!

Nie mogę — smutek mój jest wielki
Jak moja miłość rozploniona,
A moja miłość, miłość moja
Bezbrzeżna jest i niezgłębiona.

POSTACI STO PRZYBIERA

Postaci sto przybiera moja miłość
I ciebie w sto postaci przyobleka.
Raz jesteś wyspą i namiętność moja
Jak rozbukana otoczy cię rzeka.

A kiedy indziej zdaje się, że jesteś
Kościołem świętym, najmiłsza, jedyna,
I moja miłość jako bluszcz po murze
Na szczyt świętego kościoła się wspina.

Czasem bogatą jesteś podróżniczką,
A miłość- zbójca do napadu skory,
To znowu jak pobożny żebrak
Do ciebie zbliża się pełna pokory.

To Karpatami jesteś, a ja — chmurą,
Która osacza góry piorunami;
Róż klombem jesteś, a ja pośród kwiatów
Jak słowik śpiewam ci pieśń nad pieśniami.

Tak miłość moja ciągle się przemienia,
Lecz nie ustanie, póki pierś oddycha,
I nie osłabnie, chociaż złagodnieje...
Burzliwa rzeka też nieraz przycicha.

TOBIE WIOSNA NAJMILSZA

Tobie wiosna najmiłsza.
Dla mnie — jesień bliska.
Twoje życie to wiosna,
Moje — jesień mglista.

Twoje lica jak róże
Wiosenne rozkwitły.
Moje oczy — jesiennym
Błaskiem słońca nikłym.

Jeden krok nieostrożny,
Obsunięcie nogi —
I przekroczę niebacznie
Zimy mroźne progi.

Ach, lepiej ty pójdz naprzód.
Ja się cofnę lepiej —
I znajdziemy się razem
W gorejącym lecie.

ARMIA SIEDMIOGRODZKA

My nie zwyciężym? - Bem naszym wodzem,
Rycerz wolności i sława!
Ogniem mściciela płonie przed nami-
Ostrołęki gwiazda krwawa.

To on przed nami, wódz siwy, jego
Broda jak biały sztandar powiewa:
Jakby po trudach walki- zwycięstwo-
Symbol pokoju płyną przez niebo...

To on przed nami, wódz stary, za nim
Młodzież ojczyzny idziemy wolni;
Tak za sędziwym rwą huraganem
Potężne fale mórz rozbudzonych.

Dwa są narody w nas zjednoczone-
I to narody- polski, węgierski!
Czy los sam działa potężniej od nich,
Gdy wspólny cel im przyświeca wielki?

Jeden cel wspólny: skruszyć kajdany,
Któreśmy razem dźwigali długo,
A że skruszymy- o, przysięgamy:
Na krew głębokich ran twych, ojczyzno!

Szczuj swoje hordy, carze z daleka,
Najemne sługi, nam, wolnym, przeciw,
Abyśmy tobie- stąd aż do piekła
Most zbudowali z ciał swych poległych.

My nie zwyciężym?- Bem naszym wodzem,
Rycerz wolności i sława!
Ogniem mściciela płonie przed nami-
Ostrołęki gwiazda krwawa.

PAMIĘTASZ, KIEDY PO RAZ PIERWSZY...

Pamiętasz, kiedy po raz pierwszy
Siedliśmy tu, nad jeziorem?
Lecz czas nieubłagalnie pędzi,
Dwa lata minęły skore.

I tamta jesień była piękna,
Złociło się popołudnie.
Jabłka łagodnie potrącały
O liście czerwono - smutne.

Wody jesieni odbijają
Błękitne niebo jak wtedy
Tak samo czółno się kołysze
Wpół zadumane przy brzegu.

Lecz wtedy tylko w myślach mogłem
Przestąpić rajy krainy

Bo jeszcze ust nie całowałem
Jak dzisiaj, mojej dziewczyny.

Dwa lata... dużo mi zabrały
Od tamtej pory, na zawsze
Lecz nie narzekam, one bowiem
Przyniosły dary bogatsze.

Ciebie dostałem w zamian, Ciebie,
Nadziei koronę perłową,
Za którą i zbawienie wieczne
Oddałbym miła, bez słowa.

Zostańmy jeszcze tu, gdzie niegdyś
Smętnie patrzyłem przed siebie.
Pozwól, że teraz się zanurzę
W szczęścia nieskończonym niebie.

STOJĘ NA ROZDROŻU...

Stoję na rozdrożu,
Dokąd iść – się biedzę:
Tamta droga na wschód,
Ta na zachód wiedzie.

Którą z nim mam obrać,
Jest mi wszystko jedno,
Wszędzie będę dołą
Smutną miał i biedną.

Czemu nie wiem, gdzie swą
Śmierć napotkać mogę,
Bym się mógł skierować
Wprost na ową drogę?!

KRYTYKA TEATRALNA

Nie pytajcie nawet, jak aktorzy grali:
Omial wszyscy widzowie nie uciekli z sali!
Co za fuszerka! To wstyd niesłychany!
Stali na scenie jak z drzewa bałwany
Bez animuszu grano i bez werwy,
Wprost było grzechem patrzeć i psuć nerwy!
Gra wszystkim razem była wręcz fatalna,
Sztuka zaś marna, nudna i banalna.

O, jakżem często rozpaczliwie ziewał!
Takiego fiaska któż by się spodziewał?!
Za ciemno było, a nawet mówiono,
Że prawie nigdzie światła nie palono...
Lecz gdzież się podziała ta dziewczeczka hoża?
Pusta bowiem była dziś jej loża.

DO NAŚLADOWCÓW

Myślicie, że poezja to wóz drabiniasty,
Który tłucze się wolno po szosach szerokich?
Poezja – to orzeł, co swym własnym szlakiem
Swobodnie i dumnie wlatuje w obłoki.

A jakaś niezdarna, nędzna grupka ludzi
Na drogę otwartą czyhać chce tchórzliwie,
Jeśli zaś ją znajdzie, tak rzuca się na nią,
Jak głodny pies na ochłap rzuca się skwapliwie...

Weź pióro i pisz wiersze, jeśli masz dość siły,
By znaleźć własną drogę – nową i ofiarną,
Jeśli nie – weź się lepiej do szydła i pługą
I roztrzaskaj o ziemię swoją drumlę marną!

OSZCZĘDNOŚĆ

Pięknie, gdy ktoś oszczędzać umie:
Ten może spać spokojny
Jemu z pewnością żadne długi
Nie ściągną na kark wojny.

Nie lęka się, gdy ulicami
W dzień biały wolno kroczy
I dumnie patrząc w lewo, w prawo,
Każdemu spojrzy w oczy.

A gdy przy winie wśród przyjaciół
Rodzi się humor złoty,
Nie mówi: „Muszę iść, wybaczcie,
Mam w domu moc roboty”.

I tak dalej, - słowem, od dzisiaj
Pragnę się już odmienić:

Oszczędzać chcę i jak mój ojciec
Grosz każdy będę cenić.

Ale gdy kieszeń całkiem pusta,
Tak postanawiam ładnie,
Ale uczuję znów po świetle,
Gdy jakiś grosz mi wpadnie.

CO SIĘ STAŁO?

Nie wiem, co się ze mną stało:
W świetnym jestem dziś humorze,
Mógłbym śpiewać, mógłbym gwizdać,
Choć nie umiem tego dobrze.

I wybijać chcę hołubce,
Chociaż nie gra tu muzyka,
Dziwnie jasno w mym pokoju
Choć tu słońce nie przenika.

Nawet dym z mej kiepskiej fajki,
Choć z lichego jest tytoniu,
Ściele się różową smugą
Po całutkim mym pokoju.

Serce me tak bije, jakby
Miłość w nim kipiała nowa,
Choć w tym czasie żadne dziewczę
Nie wyrzekło do mnie słowa.

Tym bardziej to niepojęte,
Że i pustki mam w kieszeni
I że stan ten absolutnie
W szybkim czasie się nie zmieni.

Słowem, świat mi się wydaje
Kwiecistą, piękną krainą...
Szkoda, że tylko tak długo,
Aż wyszumi z głowy wino.

MOJA MIŁOŚĆ

O! miłość moja – to nie słowiczek,
Co się obudził o rannym brzasku
I nuci słodkie trele nad ziemią
Rozrozumioną w słonecznym blasku.

O! moja miłość – nie gaj za stawem,
Co swym widokiem wszystkich zachwyca,
Gdzie się kołyszą białe łabędzie
Na tle srebrzystej pełni księżyca.

O! moja miłość – nie dom spokojny,
Obrosły ciszą jak pięknym sadem,
Gdzie Matka – Szczęście przebywa stale,
A Córka – Radość kroczy jej śladem.

Nie! Miłość moja – dzika gęstwina,
W której się zazdrość zbójcka czai,
Rozpacz jak sztylet zaciska w ręku
I każdym pchnięciem śmierć ci zadaje!

POZNAJCIE MNIE!

Dowiedzcie się na koniec, kim naprawdę jestem.
Dotąd krył się po maską mój obraz prawdziwy.
Lecz maska ta znudziła mnie naprawdę wreszcie,
A więc ją uroczyście dziś przed wami zrywam.

Myślicie, że me wiersze są zwierciadłem duszy?
Czytaliście pieśni mych radosnych tyle!
Ale ten śmiech i humor, co z mych pieśni tryska,
Jest prawie zawsze taki, jak kwiat na mogile.

Na mogilnym kurhanie piękny kwiat zakwita –
A tam, w grobie trumna zbutwiała się mieści,
Podobnie, gdy pisałem pieśni żartobliwe,
Dusza cierpiała w przedśmiertnej boleści.

Lecz odtąd już nie będę zwykłym komediantem,
Który przed publicznością stroi śmieszne miny,
Gdy tam, za kulisami, po zniszczonej twarzy
często mu łyzy gorące i bolesne płyną.

Och, nie! To nietrwale jest postanowienie!...
Niech tak szybko zniknie, jak szybko powstało.
Chociaż serce moje nękają cierpienia,

Me wesołe pieśni nigdy nie ustaną –
I tworzyć je będę... może w jej zmartwieniu
Rozweseleń trochę ojczyznę kochaną.

MÓJ SMUTEK A MOJA RADOŚĆ

Nie ma takiego smutku
Jak mój! Och, gdy się smucę
Piersz ma jest lwią jaskinią,
A serce jest w niej barankiem.
Szarpia go głodne lwy
Zębami, szponami
I chlepczą jego krew,
przegryzając kości
I wysysają szpik
Z tego biednego baranka –
Drapieżne głodne lwy. –
Nie ma takiej radości,
Jak moja radość!
Och, gdy się cieszę
Piersz ma jest rajskim ogrodem
A serce me – w nim róża.
Ta róża igra
Z promieniami słońca,
Z barwnymi motylami,
A dokoła niej brzmia
Słowicze trele.
I schodzi anioł,
Zrywa tę różę,
Darzy ją pocałunkiem,
przygina do piersi
I leci z nią w niebiosy...

SPOTKANIE W STEPIE

Stepem kareta jedzie bogata,
Konie cwałują, stangret strzela z bata,
A step tak gładki jak ciche jezioro,
Mknie wielkopański powóz niby piorun.

Cztery rumaki pędzą, a droga
Równa i gładka, jakby podłoga.

Choć jazda taka jest znakomita,
Nagle karetą staje jak wryta.

Czy pękły szory, czy coś z uprzęży?
Czy w wyboinie koła ugrzęzły?
O, nie w tym trzeba szukać przyczyny –
Nagle pojawił się syn równiny –

Król stepów, zbójnik, z okrzykiem głośnym
Wyrwał spod siodła pistolet groźny...
Więc stanął powóz, a pośród ciszy
Zbójnik szlochaniem ciche usłyszał.

Pomyślał – czy to ptaszyna kwili
I do karety zajrzał po chwili.
Tam jest ptaszyna, co zaszlochała:
Młoda kobieta, piękna, wspaniała.

Czy to istota żywa na jawie,
Czy jakiś obraz cudny w oprawie?
„Miej litość!? – rzekła tylko, drżąc cała,
Bo z przerażenia wprost oniemiała.

Zbójnik w zachwycie patrzy uważnie
I tak po chwili mówi przyjaźnie:
„Wielmożna pani, nie bój się wcale!
Ja nie przeszkadzam, jedź z Bogiem dalej,

Lecz nim twój powóz stąd się potoczy,
Proszę cię bardzo, - spojrzij mi w oczy”.
Nieufnie pani o złotych włosach
Na rozbójnika patrzy z ukosa,

A on podchodzi i prosi ładnie:
„O, pani, jeszcze jedno zrób dla mnie!
Daj mi twe piękne ująć rączyny...
Pani pozwala? Boże jedyny!

O, co za szczęście! Dzięki ci składam...
Jeszcze o jedną rzecz ciebie błagam
Tylko o jedno: na pożegnanie
Raz mnie pocałuj – przepiękna pani...

Twarz pani płonie wstydem czy gniewem?
Oby nie gniewem! Tego się lękam,
Raczej się prośby mojej wyrzekam,
Bo pocałunek, gdy wymuszony

Smak zielonego ma winogrona.
Żegnaj! Niech gwiazda szczęścia ci świeci
A mnie, zbójnika, wymaż z pamięci,
Który...” – nie skończył, głos zamarł w krtani

I mocno konia spiął ostrogami,
A koń popędził galopem z nagłą
i nie przystanął, aż noc zapadła.

ZAMARZA SERCE

Zamarza serce, gdy nie kocha,
A jeśli kocha
Spala się.

Jedno i drugie złe.
A z tych dwóch bied,
Która jest mniejsza? – niebo wie!

BYLIŚMY W OGRODZIE

Byliśmy w ogrodzie...
Siedząc obok ciebie
Nie myślałem wcale
O ziemi, o niebie.
Zapomniałem jaka
To jest pora roku,
Wiedziałem to jedno:
Jesteś przy mym boku.

Patrzyłem w głąb czarnych
Oczu twych nieśmiało
I rzekłem trzymając
Twoją rączkę białą:
„Co byś powiedziała,
Gdybyśmy w tej chwili
Oboje się razem
W kamień zamienili?”

Tyś odrzekła na to:
„Ja bym się zgodziła?”
Czyżby się więc tobie
Zycie uprzykrzyło?!
A możeś widziała
Szczęście w tym, że razem

Będziemy na wieki
Po staniu się głazem...

FILOZOFIA A MĄDROŚĆ

Czy świat ten stworzony został,
Czy od wieków stoi składnie
I czy istnieć będzie wiecznie?
czy raz w nicość się zapadnie?

Czy przed wieków tysiącami
Orzekł los, co kiedyś będzie?
Czy historia jest jak barka,
Którą podmuch trafu pędzi?

Czy to jedność – dusza z ciałem?
Dokąd nasze trwa istnienie
Czy zanika życie w grobie,
Czy wybucha znów płomieniem? –

Duma mędrzec w samotności,
A pytania te zwodnicze
Kręcą mu się przed oczyma
Niby zjawy tajemnicze.

Bada je niezmordowanie,
Ślęczy długo, czegoś szuka,
Lecz z tych badań długoletnich
Czyż jest korzyść i nauka?

Na obliczach owych duchów
Ani rysu nie dostrzeże,
Kiedy śmierć – ten duch ostatni -
Cichuteńko go zabierze...

I ty tak nierozsądnego
Zowiesz mędrce, głupi świecie,
Który skarb chce zdobyć sobie
A marnuje własne życie?!

Żyjesz! To rzecz najważniejsza,
W życiu swym masz dość kłopotów,
Co zaś było przed wiekami
Lub co będzie – mniejsza o to!

Nie trap się nieznanym losem,
Co nam wszystkim coś szykuje!
Wiedz, że mędrce jest prawdziwym
Ten, kto nigdy nie mędrkuje!

MOGIŁA ŻEBRAKA

Jak dzikie zwierzę, co swą śmierć przeczuwa,
Ubogi tułacz ruszył w step daleki,
Tam resztkę życia uniósł żebrak stary
I gdzieś wśród stepów zasnął już na wieki.

Grób wykopali wędrowni zbójnicy,
Znalazłszy zwłoki starca niespodzianie,
Do jego kija przywiązali torbę
I na mogilnym zatknęli kurhanie.

Mały pagórek widać na równinie,
Na której nie ma ani drzew, ni krzaków,
Zdobią go trawa oraz dzikie kwiecie -
To dar natury, cieszącej biedaków!

Los bardzo zmienny! Człowiek ten za życia
Nosił na sobie plugawe łachmany,
Teraz mogiłę nędzarza okrywa
Dywan, piękniejszy nad wschodnie dywany.

Lecz najważniejsza dziś rzecz dla biedaka,
Że się nareszcie doczekał spokoju.
Kto by pomyślał, jak ciężkie miał życie,
Pełne ubóstwa, cierpień, burz i znoju?